

עבודת השם

כרלת "בהעלותך"

"וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים, רַע בְּאַנְי יְהוָה... (בהעלותך י"א)
מהתוצאה העצובה של ברית כל העדה על ענין המן יש לנו להפיק לקחים, שאם באים על האדם יסורין לא ישר יטיח אשמות כלפי מעלה אלא יפשפש במעשיו וירבה בתפילה שנאמר "נחפשה דרכנו ונחקורה ונשוב עד ה'". פישפש ולא מצא יתלה את יסוריו בעוון של ביטול תורה, שנאמר "אשרי הגבר אשר מתורתך יה תיסרנו". תלה ולא מצא. ידע שאלו הן יסורין של אהבה. ואותו אדם לא יראה פני גהנום כי את הגהנום הוא עובר בעולם הזה. ואין זה נאה להטיח אשמות כלפי שמיא ולהרגיז את בורא עולם ורק לדרוש ולא לתת הרי זה כפוי טובה לשכוח את כל הטובות שהקב"ה עשה אם בני ישראל עד שהביאם למידבר, ובמקום להתפלל ולבקש מהקב"ה את צרכיהם והיו העם כמתאוננים "הניסותרות לה' אלוהנו והניגלות לנו" כשרואים אדם מתייסר איננו יודעים מדוע אך מה שבטוח שהכל לטובה הקב"ה עושה רק טוב בעולם יפול לחיות שהמיוסר הוא גילגול של נשמה חוטאת או פשוט כפרת עוונות בעולם הזה עדיף מהעולם הבא.

"וְכִרְבְּנו, אֶת־הַדָּגָה, אֲשֶׁר־נֹאֵל בְּמִצְרַיִם, חֲנָם... (בהעלותך י"א)
מביא רש"י את הספרי: "האם תאמר שהמצריים נותנים להם דגים חנם?! והלא כבר אמר: 'ותבן לא יתן לכם' (שמות ה,יח), אם תבן לא היו נותנים להם חנם, דגים היו נותנים להם חנם?! ומהו אומר 'חנם?' - 'חנם' מן המצוות, ע"כ. בקברות התאוה נתאו בני ישראל לחיי עבודת מצרים חיים ללא אלקים - פטורים מן המצוות. ולכן מי שעווב את הארץ או גר בחוץ לארץ ועל ידי כך מוריד מעליו חלק מהמצוות, הוא נחשב כמעין כעובד עבודה זרה. ואם גרים בארץ ישראל, אסור לעסוק בריבית עם יהודים. ואם יהודי חושב לעשות זאת, אזי הוא שואף להגיע למצב של היהודים במצריים שחיו חנם מן המצוות. (אור חודש)

"והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה". כתב הרמב"ן על פסוק זה שלדעתו זו מצות עשה מין התורה להתישב בארץ ואל ימאסו בנחלת ה'. ובספר חרדים כתב המחבר זצ"ל שמיצוות ישיבת ארץ ישראל היא בכל רגע ורגע ולדעת הרמב"ן מצוה זו במנין התרי"ג. ובספר "עבד המלך" כתוב שמי שנולד בארץ ישראל או שבא לארץ בקטנותו ונתגדל בה, וקיים בישיבתו בארץ לקיים מצות השם יתברך שאמר לנו "וישבתם בה". ובכל יום בברכת המזון אנו אומרים "נודה לך ה' אלוקינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה" ועלינו להיות שמחים מהנחלה שנאמר בסיום חתימת הברכה

"וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר, אֶל־אֶהְרֹן, וְאֶמְרָה, אֵלָיו: בְּהֵעֲלֹתְךָ, אֶת־הַפָּרֹת... (בהעלותך ח, א"ב)
למה נסמכה פרשת מנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרון חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות (רש"י) ויש אומרים שכך אמר הקב"ה למשה, לך ואמור לאהרון שלא יצטער על חנוכת המזבח שלא הביא קרבן, לפי שעתיד אני לעשות חנוכה אחרת לחוד בידי בניו שעתיד אני לעשות ניסים ונפלאות לישראל בידיהם של החשמונאים, וזו תיקרא חנוכת בית חשמונאי, שבה ידליקו נרות. והיא מצוה גדולה מן הקורבנות. לפי שהקורבנות מביאים רק בזמן שבת המקדש קיים, ואילו נרות חנוכה יהיו נוהגים גם בזמן שאין בית המקדש קיים, לדורות.

וכן ברכת כהנים זו המיצוה תמיד. ולכן נסמכו ג' הפרשיות האלו. זו לזו שבתחילה נאמרה הפרשה של ברכת כהנים ואח"כ פרשת קורבנות הנשיאים וסמכה לה פרשה זו ללמדנו שבאותן ב' המצוות פייס הקב"ה את אהרון שלא יצטער על זה שלא זכה להביא קרבן לחנוכת המזבח. משל למלך שעשה משתה גדול, ובכל יום היה מזמין אנשים הרבה, והיה למלך זה ידיד גדול שאהבו מאד ולא הזמינו עמהם. והיה אהבו זה מצטער צער גדול, אמר ודאי יש בלב המלך עלי שלא הזמינני למשתה. אחר כך שלח המלך ואמר לאוהבו אמנם עשיתי משתה והזמנתי אנשים הרבה, דע שאותך אני רוצה להזמין לחוד ולעשות לך סעודה גדולה, מאחר שאתה אהבני. אף כאן. הקב"ה הוא ממ"ה. והסעודה כנגד חנוכת המזבח. אמר הקב"ה לאהרון אל תצטער על שלא נטלת חלק בקורבנות של חנוכת המזבח שאתם הכוהנים תהיה לכם חנוכה לעצמכם (מעם לועז).

19:22	כניסת השבת צאת השבת שקיעה ר. תם הנץ
20:28	
19:44	
20:56	
5:38	

הפטרה: "רוני ושמחי"

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוך על הארץ הטובה אשר נתן לך ברוך אתה השם על הארץ על המזון".

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, אֲסַפְּהֶלִי שְׁבַעִים אִישׁ מִקְּנֵי יִשְׂרָאֵל... (בהעלותך יא'ז) ודברתי עמך. אבל לא עמהם שעדיין לא הגיעו למעלה זו שאדבר אני עמהם, ואצלת מן הרוח וגו' אלא אאציל מרוח הנבואה שעליך ושמתי עליהם, ותשרה עליהם רוח הקודש, ונשאו אתך במשא העם אז יוכלו לעזור לך בהנהגת העם ולא תשא אתה לבדך. וכאן אנו רואים גדולתו היתרה של משה שהיה דומה כביכול לשכינה, כשם שהקב"ה משפיע מן השפע שלו על שבעים שרים של בית דין של מעלה, אף הוא השפיע על שבעים הזקנים שהיו הבית דין שלו. וכשאמר הקב"ה למשה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, הרהר משה בלבו. אמר, כיצד אעשה. אם אקח ששה מכל שבט, ישארו שנים. ואם אקח חמשה מכל שבט, יחסרו עשרה זקנים. ואם אקח ששה משבט אחד וחמשה משבט אחר, שיהיה החשבון מדויק, אטיל קנאה בין השבטים, ויאמרו מה טעם לקח משבט פלוני ששה ומן השבט שלנו חמישה. מה עשה משה. לקח מכל שבט

ששה, וכולם היו ע"ב. נטל ע"ב פתקים. בשבעים פתקים היה כתוב זקן ובשתי פתקים היה כתוב חלק. ועירבב כל הפתקים ושמשם בקלפי. וקרא לע"ב הזקנים וציווה על כל אחד מהם להוציא פתקה. לזה שהוציא זקן אמר משה: הקב"ה קידש אותך ורצה בך. ולזה שהוציא חלק אמר משה: הקב"ה אינו חפץ בך ומה אעשה אנכי.

"וַתְּדַבֵּר מֵרִים וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה, עַל-אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַכַּשִּׁית אֲשֶׁר לָקַח... (בהעלותך יב'א) ויש לשאול מדוע מרים בלבד נענשה בצרעת הרי גם אהרון אחיה היה שותף לדבר זה, ואפילו למאן דאמר שגם אהרון נצטרע ונתרפא, שכן כתוב ויפן אהרון אל מרים שנתרפא מצרעתו, על כל פנים מדוע מרים לא נתרפאה כמו אהרון, ויובן על פי מאמר חז"ל במסכת ערכין (דף ט"ו) על הפסוק "זאת תהיה תורת המצורע" מהי תקנתם של מספרי לה"ר, שיעסקו בתורה ויתרפאו שנאמר זאת תורת המצורע, ולכן אהרון אף על פי שנצטרע מכיוון שעסק בתורה נתרפא מצרעתו, משא"כ מרים שלא שייך אצל אישה לימוד תורה כי אישה פטורה מתלמוד תורה לכן נצטרעה. (וידבר יוסף)

סיפור בהמשכים "למה למהר" חלק א

"מה רצונכם?", שאל הרב את שני אנשי-העסקים שהתייצבו לפניו. "פיתחנו יחד מוצר חדש, ואנחנו מבקשים לערוך לנו הסכם שיבטיח את חלקו של כל אחד ואחד מאיתנו", השיבו השניים. הרב יצחק-יואל רפאלוביץ', רב העיר קרמנצ'וג שבאוקראינה, התפרסם במומחיותו הגדולה בדיני ממונות, וממנה הייתה פרנסתו. רבים באו אליו לדון בדיני-תורה סבוכים או כדי שיערוך בעבורם הסכמים על-פי התורה. הוא הכין לשניים חוזה מפורט, ודרש מכל אחד ואחד להפקיד סכום של אלף רובל, כדי שאם אחד הצדדים יפר את ההסכם, ימסר הסכום לצד הנפגע. יצאו השניים מרוצים ובידם הסכם כתוב וחתום. כמה שנים נשמר ההסכם בקפדנות. יום אחד התברר לאחד הסוחרים כי חברו מפר את החוזה. מיהר האיש אל הרב, ולאחר שביירר הרב כי אמת הדבר, הוציא מארזו את אלפיים הרובלים של הפיקדון ומסרם לסוחר הנפגע, כפי שנקבע בהסכם. כאן התחיל העניין להסתבך. על-פי חוקי המדינה היה אסור לרב לפסוק בסכסוכים מעל סכום מסוים. אלפיים רובלים היו מעל הסכום הזה. הסוחר השני, שכעס על הרב, ניצל זאת והגיש תביעה נגדו. הרב זומן למשפט בעיר הבירה פטרבורג. עד המשפט נאסר עליו לדון בדיני ממונות. בכך נשלל מקור מחייתו ופרנסתו. בתוך כך התרגשה עליו צרה שלישית. אשתו, שעמדה לקראת סוף הריונה, הפסיקה לתע לוחו את תנועות העובר. הרופאים קבעו כי העובר מת, וכי יש לנתחה בהקדם ולהוציא את העובר המת. בצר לו החליט הרב רפאלוביץ' לנסוע בדחיפות אל רבו, המהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש, ולבקש את עצתו וברכתו. עייף ויגע הגיע הרב רפאלוביץ' לליובאוויטש ביום רביעי בשבוע, וביקש להיכנס בהקדם אל הרבי. למזל, התאפשרה לו הכניסה באותו יום, אולם כשנכנס רוצה לספר את סיפורו, עצרו הרבי. "ר' יצחק-יואל", אמר הרבי, "מדוע אתה ממנהר כל-כך? הלא ממילא תישאר כאן לשבת. אחרי השבת נדבר על בעיותיך". הרב רפאלוביץ' הופתע מאוד מדברי הרבי, אך קיבלם באהבה. אכן, הרבי צודק. המשפט יהיה רק בשבוע הבא, למה לי אפוא למהר, חשב בליובאוויטש. הרבי אמר דברי חסידות עמוקים. לאחר המאמר, זקנים וצעירים משננים אותו בעזרת ה'חוזרים', בעלי הכישרון היודעים לחזור על-פה את דברי הרבי. גם הרב רפאלוביץ' נכח בעת אמירת ה'מאמר', אולם דאגותיו הטרידותו כל-כך, עד שלא היה מסוגל להתרכז. לכן ויתר גם על הניסיון לשנן את ה'מאמר' בעת ה'חזרה'. במוצאי השבת מיהר להיכנס אל הרבי... ההמשך ב"ה בשבוע הבא!

פינת ההלכות "איסור הנאה ממלאכת גוי בשבת" כרך ד.

ג. קפה שמבשלים הגויים בשבת לצורך עצמם, המקילים לשתות ממנו בשבת יש להם על מה שיסמוכו, ובלבד שלא ישתו אלא דוקא מן הקפה המבושל כבר קודם שבאו לשם, ולא ממה שיבשל הגוי אחר בואם שמא ירבה בשבילם. ויש לאסור אפילו בחול שתיית קפה של גויים במסיבות שלהם, משום חתנות, כמו שאסרו חז"ל שכר של גויים במסיבות הגויים, (ע"ז לא:). אלא יקח הקפה לביתו ושם ישתה]. [ילקו"י שבת כרך ד עמוד נ, ועמוד שצט. הליכות עולם חלק ד].

ד. פת שאפה הגוי בשבת לצורך גוים, כגון בעיר שרובה גויים, שכל העושה מלאכה על דעת הרוב הוא עושה, יש אוסרים את הפת לישראל לאוכלה בשבת, מפני שחששו חכמים שמא יאמר לגוי לאפות בשבילו, ואף על פי שיש מתירים, אין לסמוך על המתירים אלא בשעת הדחק, כגון שהוא דר בעיר של גוים, ואי אפשר לו לשאול פת מישראל. או במקום מצוה, כגון סעודה מילה או סעודת חתן וכלה, או לצורך קיום שלש סעודות שבת. ואף בפת של בעל הבית, דהיינו שאפאה הגוי לעצמו, שלא על מנת למכור, גם כן יש להקל, שלא החמירו חכמים לאסור פת עכו"ם במקום עונג שבת. [ילקו"י שבת כרך ד' עמוד נב, ושצח. הליכות עולם ח"ד].

עלון זה לעילוי נשמת!

יגאל יוכפז בן שושנה	ברוך עובדיה בן שרה
שלום בן משה	שרה בת סלמה
שלום בן אברהם	אסתר בת חנה
יחזקאל אליהו בן סמרה	ציון עובדיה בן רחל
יעקב לקס בן אסתר	נעמי לקס בת אסתר
רבקה בת כאווג וחנניה	רחל עובדיה בת אסתר
אברהם דמתי בן אסתר	שלמה בן אליהו ושרה

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתר "לדעת" ו"דרשו"